

Saksbehandler:
Rune Nordeide, telefon:
Landbruk - Tønsberg Re vertskommunesamarbeid

Høringssvar fra Re kommune -NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Hovedutvalg for drift, eiendom og næring	03.09.2019	065/19

Rådmannens innstilling

Re kommune er berørt av en liten del av område 4 som utgjør ca 8000 daa. Av dette er 3000 daa enten naturreservat, statlig sikra friluftsområde eller avsatt som hensynssone friluftsliv i kommuneplanen. Kommunen anser at igjenværende arealer er så marginale at kommunens areal bør tas ut av sone 4.

03.09.2019 Hovedutvalg for drift, eiendom og næring

Møtebehandling:

Per Vidar Gjersøe (Ap) fremmet følgende forslag:

Re kommune mener det er uheldig at hensynet til klimaet skal settes opp mot hensynet til naturen og friluftslivet. Det finnes en rekke kilder til fornybar energi uten å ta i bruk hverken landvindkraft eller atomkraft, så som havvind, solenergi og energiøkonomiseringstiltak.

Re kommune vil ikke kunne anbefale bruk av landvindturbiner som en metode for satsing på fornybar energi.

Trygve Ånestad (SP) fremmet følgende forslag:

Re kommune er positive til det avsattes et område for vindkraftutbygging. Det forutsettes at det ikke vil bli gitt konsesjon for vindturbiner i naturreservat eller de statlig sikrede friluftsområder.

Odd Gjerpe (Krf) fremmet følgende tilleggsforslag:

Saken oversendes kommunestyret til orientering.

Votering:

Gjerpes tilleggsforslag ble tatt opp til votering og ble vedtatt mot 3 stemmer (H (2), SP (1)).

Rådmannens innstilling ble satt opp mot Ånestads forslag. Rådmannens innstilling ble vedtatt mot 2 stemmer, (SP (2)) som støttet Ånestads forslag.

Gjersøes tilleggsforslag ble deretter tatt opp til votering. Forslaget fikk 4 stemmer (Ap (2), Mdg (1), Krf (1)) og falt.

DEN- 065/19 Vedtak:

Re kommune er berørt av en liten del av område 4 som utgjør ca 8000 daa. Av dette er 3000 daa enten naturreservat, statlig sikra friluftsområde eller avsatt som hensynssone friluftsliv i kommuneplanen. Kommunen anser at igjenværende arealer er så marginale at kommunens areal

bør tas ut av sone 4.

Saken sendes over til kommunestyret til orientering.

Bakgrunn for saken:

Den 9. februar 2017 ga Olje- og energidepartementet (OED) Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i oppdrag å lede arbeidet med å lage et forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land. Forslaget til en slik kartlegging kom i Stortingsmelding 25 (2015-2016) «Kraft til endring – Energipolitikken mot 2030». Formålet med nasjonal ramme er å bidra til at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon. Rammen skal også bidra til økt forutsigbarhet, og gi en mer effektiv konsesjonsbehandling samt dempe konflikter. Den 1. april 2019 ble forslaget til nasjonal ramme for vindkraft på land overlevert til statsrådene i Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet. OED har lagt forslaget ut på høring, med høringsfrist 1. oktober 2019. OED vil gå gjennom NVEs forslag og høringsuttalelsene før det tas endelig stilling til politikken for vindkraft på land.

I forslaget er 13 områder utpekt blant de «mest egnede» områdene for videre utbygging av vindkraft i Norge. Blant disse er område 4, som strekker seg over tre fylker og syv kommuner i vår region. Hoveddelen av området ligger i Vestfold, men går over grensa til Telemark i vest og Buskerud i nord. Område 4 berører ca 8 000 daa skogsmark i vestre del av Re kommune (Merkedamsområdet i Vivestad), mens Tønsberg ikke omfattes av planen.

Fylkeskommunen har tatt initiativ til å samle berørte kommuner, og samordne informasjon. Dette saksframlegget er delvis bygd på det kunnskapsgrunnlaget som fylkeskommunen har utarbeidet.

Aktuelle lover og forskrifter:

Energiloven og plan- og bygningsloven

Faktaopplysninger:

Vindkraft i Norge

Ved utgangen av 2018 var det 35 vindkraftverk i Norge, med en total normalårsproduksjon på 5,3 TWh. Det var 13 vindkraftverk under bygging, noe som vil øke den samlede kraftproduksjonen fra vind til 12,2 TWh. Videre var det 37 prosjekter med endelig konsesjon som ikke var påbegynt. Dersom disse bygges ut vil det kunne gi et ytterligere bidrag på 10,7 TWh. Til sammenligning er den norske vannkraftproduksjonen på 135 TWh i et normalår og det norske kraftforbruket var på 135,4 TWh i 2018

NVEs analyser viser økning i strømforbruk i Norge fra 133 TWh i 2016 til 157 TWh i 2035. Industri, petroleumsnæring og datasentre bidrar til oppgangen, men det er også ventet betydelig oppgang i strømforbruk til transport. Økonomisk vekst og tiltak for reduksjon av klimagassutslipp er sterke drivere bak utviklingen. Strømforbruk i husholdninger og tjenesteytende næringer er forventet å gå ned, som resultatet av mer energieffektive bygninger, bedre oppvarmingsutstyr og bedre elektriske apparater.

Vindturbinene eller vindmøllene blir stadig større og høyere. De største er nå på 6 MW

som kan gi strøm til 1000 boliger. Vindturbinene kan være opptil 180 m og en tommelfingerregel er det må være en innbyrdes avstand på 5 ganger høyden av vindturbinen. I Statskraft sine vindparker er det fra 24-68 vindturbiner.

I Larvik er det under planlegging en vindpark med 3 vindturbiner. Vindturbinene blir 117 m opp til navet og 180 m med full rotorhøyde. Det må bygges 600 m adkomstvei og 1,8 km internveier. Total produksjon er 35 GWh (35 millioner kWh som tilsvarer strøm til ca 2000 husstander). Gitt at produksjonen erstatter kraft produsert av kull (Europa), vil dette anlegget årlig spare utslipp av 13 500 tonn CO₂.

Hvordan områdene har blitt avgrenset

Det er laget 21 temarapporter basert på nasjonale og internasjonale forskningsartikler. Disse er laget av NVE og andre fagetater og omhandler alt fra friluftsliv, fugl og flaggermus til elektronisk kommunikasjon, reiseliv, og nabovirkninger. Antall områder som havner over eller under grensen for å være mest egnet, avhenger av hvor mye vekt som legges på forskjellige miljø- og samfunnsinteresser, nettkapasitet og produksjonspotensial. Den nasjonale rammen kan dermed omfatte flere eller færre områder enn det NVE har foreslått.

Nasjonal ramme for vindkraft er et overordnet styringsverktøy, og skal dempe konfliktnivået rundt vindkraft mellom statlige etater. Den skal legge til rette for at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon, og skal bidra til økt forutsigbarhet og en mer effektiv konsesjonsbehandling. Dette betyr ikke at det er frislipp for utbygging innenfor de foreslåtte områdene. Potensielle utbyggere må fortsatt søke konsesjon, og konsesjonsbehandlingen vil være like omfattende som den er i dag.

Metoden NVE har benyttet for å finne større sammenhengende områder som egner seg for videre utbygging av vindkraft i Norge har bestått av tre faser: først å ekskludere områder, deretter analysere de gjenværende områdene, for så å utpeke egnede områder for utbygging av vindkraft.

I første runde har NVE ekskludert områder der det er bred enighet om at det ikke skal bygges vindkraft. I denne runden ble 2/3 av Norges areal ekskludert. Kriteriene de har benyttet har de kalt for «harde» og «myke» eksklusjonskriterier. Harde eksklusjoner er eksklusjoner av arealer som er uaktuelle for vindkraftutbygging på grunn av teknisk-økonomiske forhold, eller fordi arealene er formelt vernet eller tilsvarende. Dette gjelder blant annet nasjonalparker og Unescos verdensarvområder. Områder omfattet av mye eksklusjoner er arealer der virkninger for én enkeltinteresse i mange tilfeller tilsier at det ikke bør bygges vindkraftverk, for eksempel statlig sikra friluftsområder og fredete kulturmiljøer.

Etter å ha ekskludert områder med utgangspunkt i harde og myke eksklusjoner, har NVE systematisert de resterende områdene inn i 43 analyseområder. Disse områdene har blitt analysert av NVE og andre relevante fagmyndigheter. De 43 analyseområdene har av NVE blitt redusert til 13 områder som mest egnet til utbygging av vindkraft og åtte områder som nest best egnet.

Hva som ikke er hensyntatt

Spesielt Miljødirektoratet og Riksantikvaren har vært tett på analysene, mens andre relevante fagmyndigheter, interesseorganisasjoner, kommuner og regionale myndigheter har først nå fått muligheten til å gi høringsinnspill på områdene. Det ligger mye informasjon

i eksisterende kommuneplaner og regionale planer. Mye av dette er ikke rapportert inn til Miljødirektoratet, noe det foreløpige forslaget til nasjonal ramme for vindkraft viser. I området som er foreslått i vår region, område 4, er det store mangler, mest tydelig gjelder dette lokalt og regionalt viktige friluftsområder.

NVE og Miljødirektoratet har vært tydelige på at de kun har benyttet nasjonalt sammenlignbare kartlag som analysegrunnlag i arbeidet med nasjonal ramme for vindkraft. Eksempelvis har Miljødirektoratets kartdatabase «Naturbase» vært viktig i dette arbeidet. Det som ikke ligger inne i Naturbase, har derfor ikke blitt hensyntatt i analysene. Flere av kommunene som ikke har kartlagt friluftsliv er nå i gang med dette, slik at databasen Miljødirektoratet benytter seg av etter hvert blir oppdatert. Fylkeskommunen og Fylkesmannen lager et kunnskapsgrunnlaget som er mer detaljert enn den nasjonale myndigheter har benyttet for å sikre god informasjon om området.

Beskrivelse av område 4

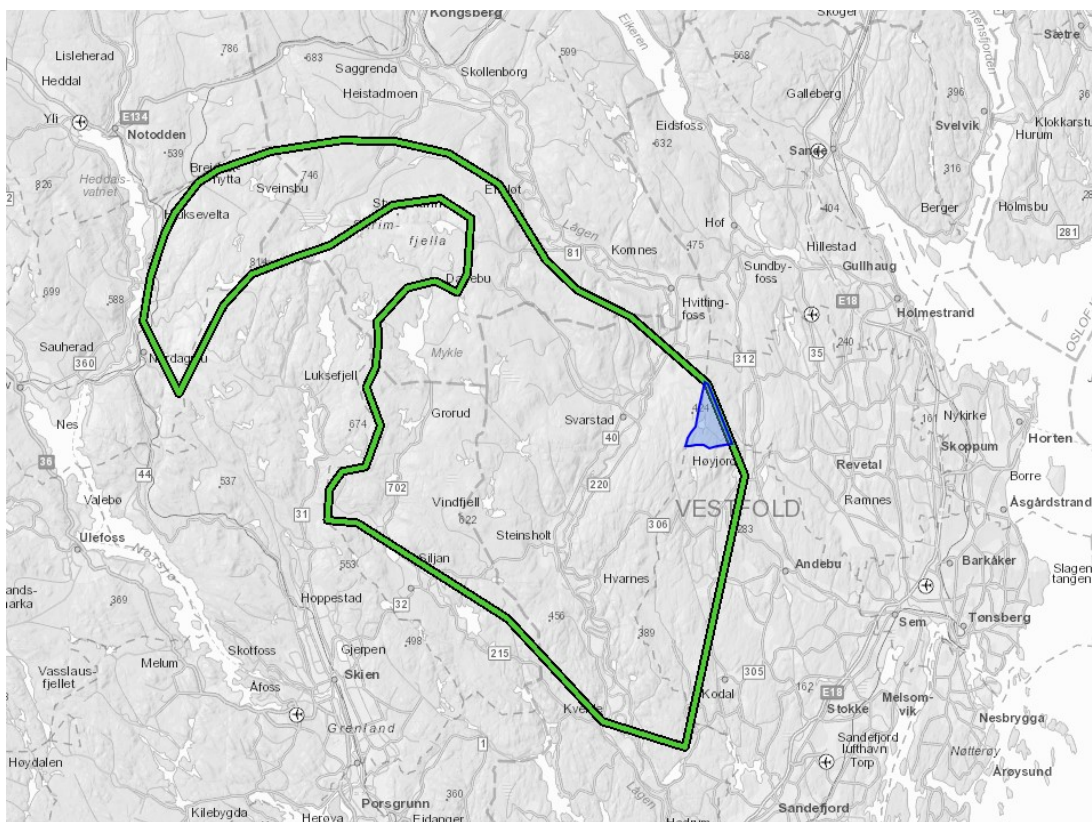
Område 4 består av tre fylker: Buskerud, Vestfold og Telemark, og syv kommuner: Larvik, Siljan, Sandefjord, Skien, Sauherad, Kongsberg og Re. Området er et av de minste som er foreslått. I analysen av område 4 pekes det på at det er viktige miljø- og samfunnsinteresser i området, knyttet til blant annet friluftsliv. Det står også at analysen tilsier «at det er lavere konfliktnivå i dette området enn i store deler av landet». Videre at det aktuelle området har skogsvegetasjon, noe som betyr at det kan være behov for høyere tårn på vindturbinene, men at inngrepene i forbindelse med utbygging skjules bedre sammenlignet med for eksempel høyfjellsområder. NVE har skrevet at det kan skje endringer i den endelige avgrensingen av området. De nordlige delene rundt Skrim kan trekkes ut, mens områder på utsiden mot nordøst kan bli inkludert. Område 4 er blant analyseområdene som er vurdert som aller mest gunstig for ny vindkraft vurdert ut fra nettkapasitet. På Østlandet samlet sett er kraftprisen høy, og det er lite prisfall ved økt vindkraft. Innenfor analyseområdet er det korte avstander til sterke transmisjonsnett punkter.

Tillatelse til utbygging av vindkraft

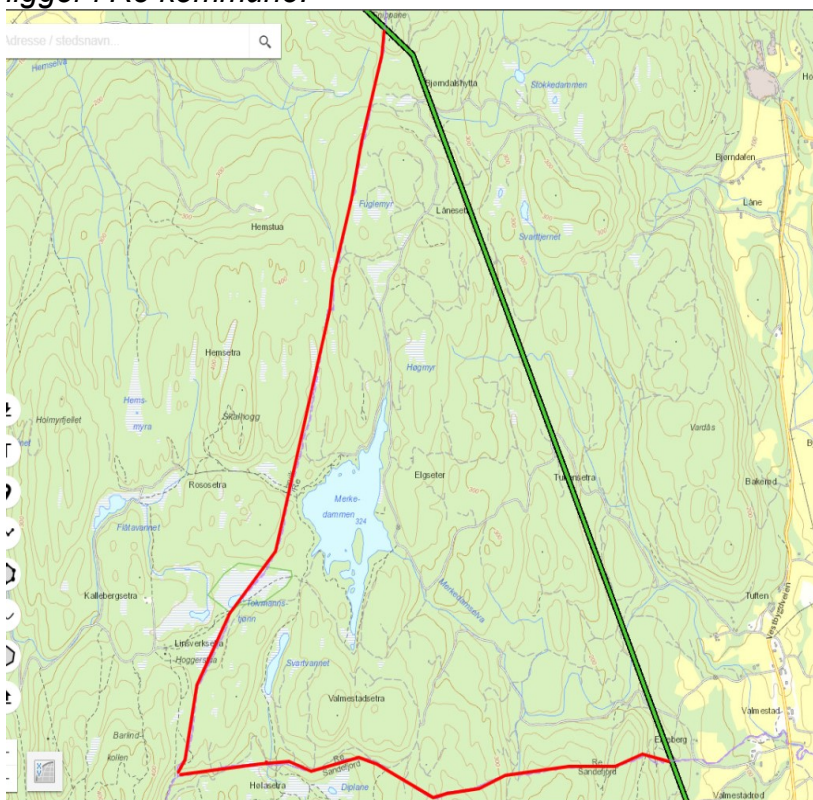
Det er energiloven som regulerer vindkraftutbygging i Norge. Energiloven regulerer produksjon, omforming, overføring omsetning, fordeling og bruk av energi, og har som formål å sikre at dette foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte. Loven skal ta hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

Alle vindkraftverk med en installert effekt over 1 MW eller flere enn 5 vindturbiner må ha konsesjon i medhold av energiloven. NVE er ansvarlig myndighet for å behandle konsesjonssøknader. Konsesjonsbehandlingen av vindkraftprosjekter består av en meldingsfase, en konsesjonssøknad og detaljplan og miljø- transport og anleggsplan (MTA). Det er en høring i hver av disse fasene før vedtak fattes. Prosjekter med planlagt installert effekt over 10 MW starter med en melding, mens prosjekter under 10 MW har en forenklet saksgang, og starter med en søknad. OED er klagemyndighet for NVEs vedtak.

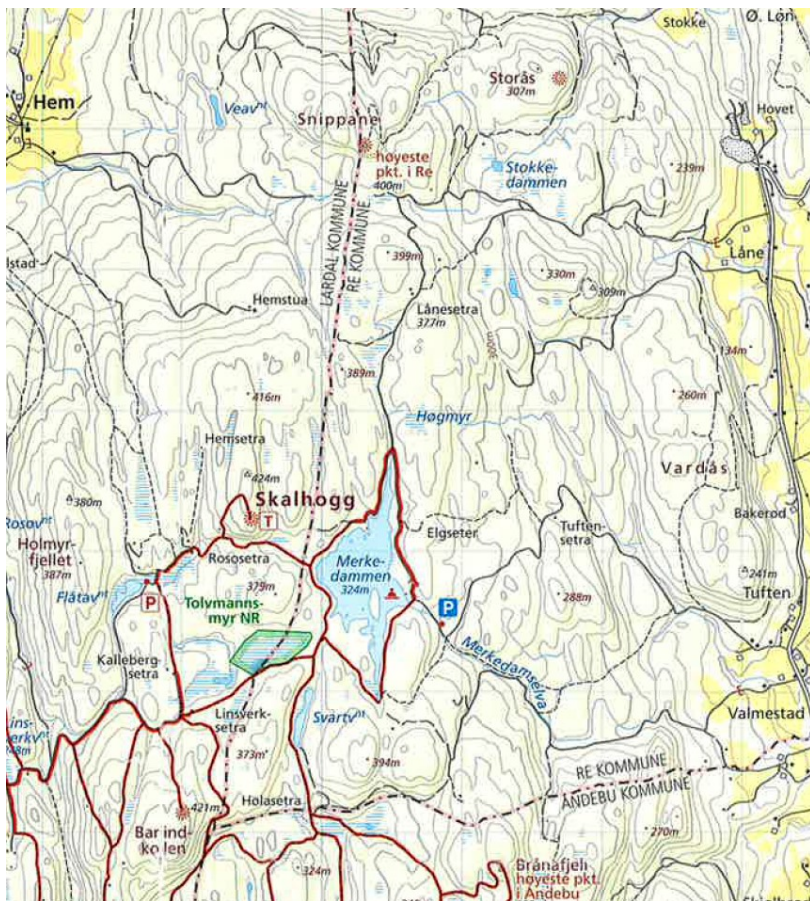
Kommunene behandler søknader om å bygge vindkraftverk på inntil 1 MW etter reglene i plan- og bygningsloven. Her er det satt en begrensning på 5 vindturbiner innenfor hvert prosjekt.

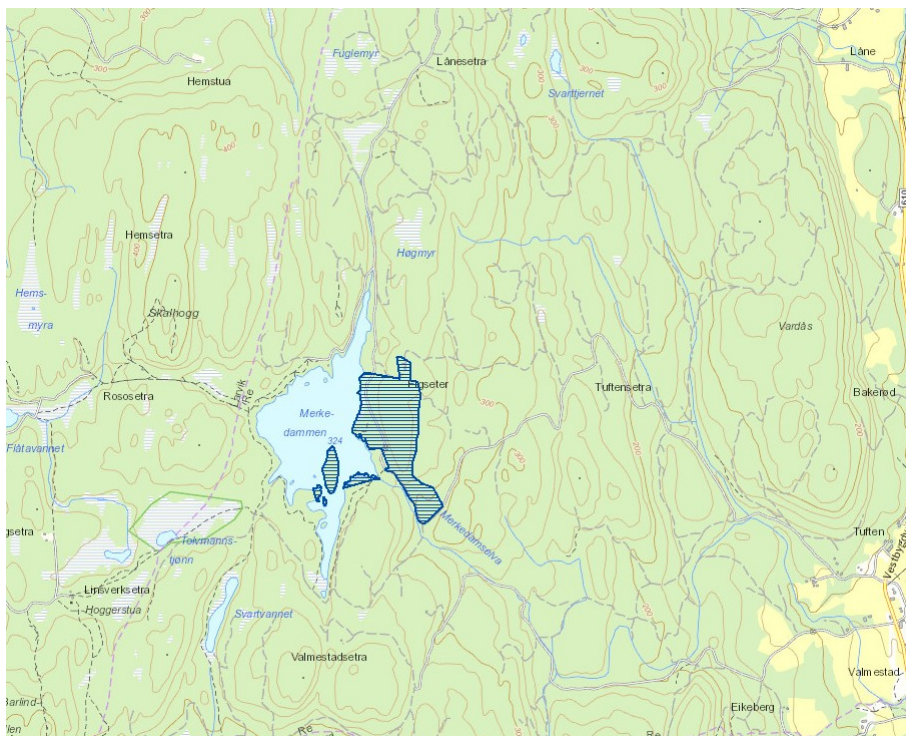
Bilde 1 viser en kartskisse av område 4 avgrenset med grønn strek. Området merket blått ligger i Re kommune.

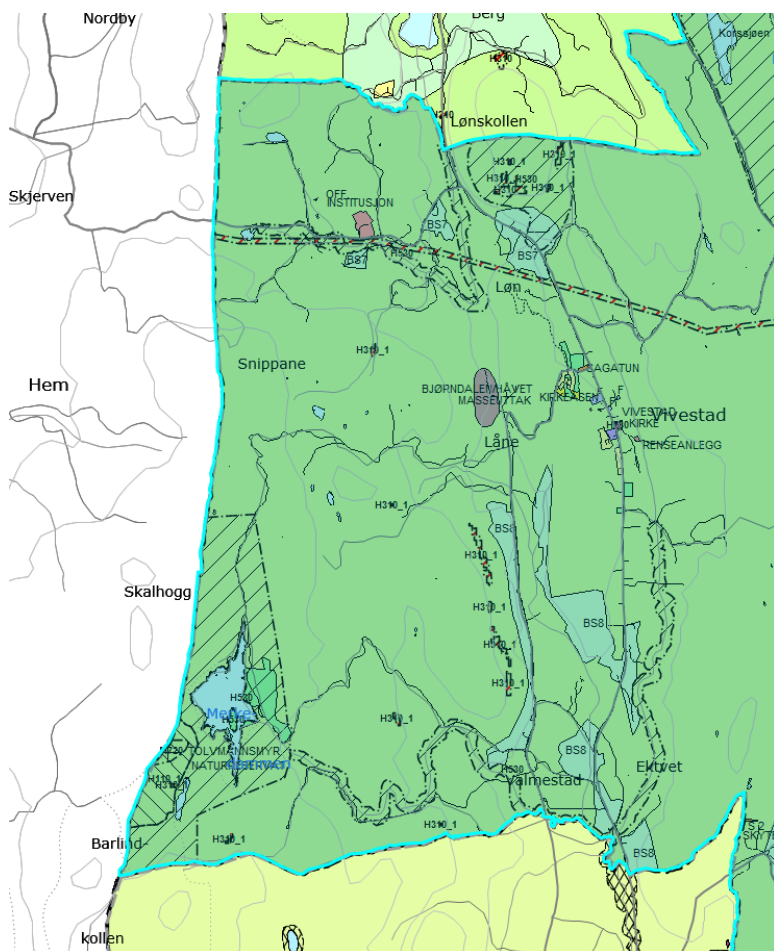
Bilde 2 viser mer detaljert hvilke arealer i Re som berøres. Grønn strek er ytre ramme av område 4, mens rød strek er kommunegrense mot Sandefjord og Larvik.

Bilde 3. Merkede stier i området er gitt rød farge.

Bilde 4. Statlig sikret område for friluftsliv er merket med blå skravur.

Bilde 5. Skravert område viser hensynssone friluftsliv i kommuneplanen.

Kraftinntekter og skatt

I 2012 innførte Norge elsertifikatordningen i samarbeid med Sverige. Denne ordninga skulle subsidiere ny fornybar energi i Norge og Sverige – også vindkraft. Norge forpliktet seg gjennom elsertifikatordningen å finansiere 13,2 TWh ny fornybar energi innen 2020. Bakgrunnen for dette var forpliktelsen i EUs fornybardirektiv om at fornybarandelen i Norge skulle være på 67,5 prosent i 2020. Norge nådde målet i elsertifikatordningen i mai i år. Vindkraft har så langt derfor ikke vært omfattet av den norske kraftverksbeskatningen, men er til vurdering av et utvalg.

Utbyggingsselskapet må gjøre avtale om leie av grunn med grunneier(e) som vil få inntekter. Grunneier vil også kunne nytte veinett til uttak av tømmer mv. Kommunen kan få eiendomsskatt mellom 2 og 7 promiller i kategoriene «verk og bruk». I nasjonal politikk diskuteres en ordning der kommuner også kan få en naturressursskatt fra vindkraft etter modell av den vi har for vannkraft. I dag får kommuner med kraftverk over 10 MVA 1,1 øre per kWh. Naturressursskatten inngår i skatteutjevningen i kommunenes inntektssystem. For en kommune med vannkraftverk vil økte skatteinntekter fra naturressursskatt dermed delvis motvirkes gjennom skatteutjevningen.

En rapport utarbeidet for NVE viser norsk andel av verdiskaping på mellom 21 og 36 % for etablering og 60-90 % på drift. . Av dette igjen er det funnet en lokal andel på mellom 10-58 %, i hovedsak knyttet til terrengarbeider.

De fleste vindparkene som er utbygd i Norge er bygd av utenlandske selskaper. Dersom det i det hele tatt er norsk eierandel, er den så marginal som rundt 40 %.

Vurderinger:

Friluftsverdier

Merkedamsområdet er et regionalt viktig friluftsområde, og av den grunn koster Fylkeskommunen veivedlikeholdet av Merkedamsveien slik at det er gratis for publikum. Rundt selve vannet er det avsatt ett 200 daa stort område som statlig sikra friluftsområde. I tillegg er det i kommuneplanen avsatt en ca 2000 daa stor hensynssone friluftsliv. I nettstedet Naturbase er området beskrevet slik:

Merkedamsområdet ligger i vestre del av Vivestad og er en del av de store skogsområdene i Indre Vestfold. Området er et mye benyttet turområde med mulighet for bading og fiske. Om vinteren er det oppkjørte skiløyper knyttet opp mot større løypenett. Området er mye brukt som utgangspunkt for turer. Benyttes av befolkning fra en større del av Tønsbergregionen.

Bruksfrekvens: Svært mye

Områdeverdi: Svært viktig friluftsområde

Deler av Merkedamsområdet ligger i Sandefjord kommune, og i Sandefjord sitt saksframlegg beskrives friluftsjntressen slik:

Store deler av det berørte området i Sandefjord kommune er i forbindelse med arbeidet med kommuneplan for Sandefjord kommune 2019-2031 kartlagt som svært viktig eller viktig friluftsområde. Områdene strekker seg også vestover inn i Larvik kommune. 5 turisthytter og et omfattende merket sti-nett, samt oppkjørte løyper vinterstid blir benyttet både til dagsturer og lengre turer for innbyggerne i både søndre og nordre Vestfold (250 000 innbyggere).

Fra andre steder i landet meldes det også om at en vindpark kan gi nye grupper lettere tilgang til et området der parkens interne veistruktur kan benyttes i barmarksperioden. Vinterstid kan det være motsatt da ising på rotorvinger kan medføre at tunge isklumper dette ned i en 200 m sone rundt hver vindturbin.

Re kommune har ikke foretatt kartlegging av friluftsområder etter metoden som Miljødirektoratet har utarbeidet. Dette har Tønsberg kommune nylig gjort, og det er startet et arbeid slik at også Re kommune skal komme ajour. Resultatene vil bli lastet opp i Naturbasen, og kan komme til anvendelse ved en evt konsesjonsbehandling.

Naturverdier

Det framgår av høringsdokumentene at NVE har hatt tett dialog med Miljødirektoratet, og at nettstedet Naturbase ligger til grunn. Dette er også nettstedet Re kommune bruker for å klargjøre kjente naturverdier. Rådmannen vil likevel minne NVE om at det innenfor avsatt område i Re er registrert ett naturreservat, 16 naturtyper/nøkkelbiotoper og ca 8 artsregistreringer av nasjonal interesse.

Erfaring fra andre områder viser at vindkraftutbygging kan påvirke fuglearter der særlig rovfugl, sjøfugl, vadere og spurvefugler er utsatt. Miljødirektoratet skriver at mange konflikter kan reduseres ved god lokalisering.

Landskap

Uansett vil mer enn 100 m høye vindturbiner være godt synlig i landskapet, og gi en følelse at et sammenhengende skogområde «blir bebygd». Lokalt vil nødvendige veier

Støy og skyggekast fra rotorblad

Er vindkraft løsningen for Norges framtidige økte energibehov, og er det riktig å etablere landbasert vindkraft i Norge for å redusere euepisk kraftproduksjon basert på fossil energi?

Rådmannen kan ikke gi en fullstendig utredning av disse viktige spørsmålene, men vil peke på noen momenter.

Istedenfor å produsere mer energi, kan vi redusere vårt forbruk. Arnstad utvalget (2009) peker på at Norge kan redusere sitt energiforbruk (ENØK) med 40 TWh fra 132 TWh (2016), eller like mye som Danmarks samlede elkraftforbruk.

The map shows a network of green lines connecting various points of interest in the Fraljordalen area. The points are marked with blue dots and labeled with names such as Fraljordalen, Molauvatnet, Vallreskruten, and Sieltesfjell. The map also includes elevation contours and a scale bar indicating distances in kilometers (0, 1, 2 km).

Linker:

21 temarapporter: [Link til rapportene finnes her.](#)

Stortingets energi- og miljøkomite sine forslag.

<https://stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2018-2019/inns-201819-387s/#m2>

Økonomiske konsekvenser:

Det vises til beskrivelse tidligere i saksframlegget.

Miljøkonsekvenser:

Det vises til beskrivelse tidligere i saksframlegget.

Konsekvenser for sammenslåingen Re og Tønsberg:

Dersom nasjonal ramme vil innbefatte området i Re, vil konsesjonssaken komme til høring i nye Tønsberg kommune. Deler av kraftnettet som passerer område 4 går til Tveiten transformatorstasjon i Tønsberg kommune.

Konklusjon/anbefaling:

Rådmannen innstiller på at område 4 avgrenses slik at arealet i Re kommune ikke tas med i nasjonal ramme for vindkraftutbygging. Hovedårsaken er at store deler av inntegnet område er naturvernområde, statlig sikra friluftsområde eller hensynssone friluftsliv.

Alternativt vedtak:

Re kommune er positive til det avsattes et område for vindkraftutbygging. Det forutsettes at det ikke vil bli gitt konsesjon for vindturbiner i naturreservat eller de statlig sikrede friluftsområder.

Re, 23.08.2019

Trond Wifstad
rådmann

Jan R. Eide
kommunalsjef